

sætlig eller ved Uagtsomhed har hidført Skaden, eller at denne ikke kunde være afværget ved den Agtpaaivenhed og Omhu osv. Nu foreslaar man, at der skal indskydes: „eller at denne — Skaden nemlig — skyldes tvingende Magt (*vis major*) og saaledes ikke kunde være afværget ved den Agtpaaivenhed og Omhu“ osv. Naar man læser dette i Sammenhæng, tror jeg, at den almindelige Opfattelse vil være, at dette Indskud: skyldes tvingende Magt osv. vil blive forstaaet saaledes, at den efterfølgende Del, der er taget fra Landstingets Forslag, falder sammen med *vis major*. Det er med andre Ord en Forklaring af *vis major*, naar der føjes til: og saaledes ikke kunde være afværget ved den Agtpaaivenhed og Omhu, som Jærnbandedrift udkræver osv. Man vil ikke læse det, som om der stod to Ting, at Skaden skyldes først en *vis major* og for det andet, at den ikke kunde være afværget ved Agtpaaivenhed og Omhu. Men hvis det forholder sig saaledes, at den sidste Del: at den ikke kunde være afværget ved nogen Agtpaaivenhed o. s. v., er Forklaringen af det foregaaende *vis major*, hvorfor er saa dette føjet til? Hvorfor har man saa ikke nøjedes med Landstingets Affattelse? Dette bringer naturligvis en til at tro, at der maa virkelig menes noget andet og mere med *vis major* end blot det sidste: at den ikke kunde have været afværget ved Agtpaaivenhed o. s. v. Naar man læser Motiverne i Betænkningen, maa man endnu mere føres ind paa den Tro, at der virkelig skal vindes noget væsentligt i Realiteten ved denne Tilføjelse. Det vil blive et grelt Forhold, der vil komme til Stede. Efter een Lov, Takstloven, vil der kunne være Tilfælde, i hvilke der skal betales Erstatning, hvorimod der efter dette Lovforslags § 1 i ganske det samme Tilfælde ved Skade paa Personer ikke skal betales Erstatning. Det hedder nedenunder, at det er aldeles nødvendigt at gøre dette, og derefter maa man altsaa mene, at det er Hensigten at fordré noget andet end blot dette, at det oplyses, at Skaden ikke kunde have været afværget ved nok saa megen Agtpaaivenhed. Der skal fordres noget ganske særligt med Hensyn til Beskaffenheden, antager jeg, af den Ulykke, der har medført

Skaden trods al mulig anvendt Agtpaaivenhed og Omhu, og hvad er saa det? Ja, naar man fremdeles læser i Betænkningen, gives der en Slags Forklaring af, hvad der skal forstaaes ved *vis major*. Jeg vil nu henstille til ærede Medlemmer, om de virkelig blive meget klogere af den Forklaring, der i den Henseende gives. Det hedder i Betænkningen, at Udtrykket: tvingende Magt er hentet fra Lov af 24de April 1896, § 37, og at det er et romeretligt Begreb — det kan nu ikke hjælpe meget til Forstaaelsen af, hvad *vis major* er — og at det forekommer under forskellige Benævnelser: force majeure, högre hand og „anvendes overalt i europæisk Ret“. Dette sidste turde nu være vel meget sagt, men det er en Bagatel. At det forekommer under forskellige europæiske Benævnelser oplyser ikke, hvad der forstaaes ved *vis major*. Jeg skal ikke fordybe mig deri, men kun bemærke, at jeg vil sætte et stort Spørgsmaalstegn ved de Sætninger, der fremføres angaaende Betydningen af dette *vis major* og de Resultater, det skulde føre til. At det skulde være nødvendigt at acceptere dette for at undgaa, at man uden speciel Undersøgelse tør sige, at der normalt ingen Skyld er, betvivler jeg, som sagt, men det skal jeg ikke inklade mig videre paa. Tingene er, at Begrebet *vis major* ingenlunde er et Begreb, som paa Forhaand kan siges at være slaaet fast, og hvorom alle ere enige, og Følgen deraf er derfor den, at jeg tror ikke, det vil oplyse, men tværtimod forvirre at føje denne Benævnelse *vis major* til. Det Begreb, der rigtig bør knyttes til *vis major*, vil i paakommende Tilfælde Domstolene have at bestemme, og jeg tror ikke, at Domstolene ville være enige i den Opfattelse, der synes at ligge til Grund for den ærede Ordførers eller for Udvalgsflertallets Forslag til Affattelsen af § 1. Jeg tror, at Domstolene ville være tilbøjelige til at følge den Anvisning til Forstaaelse, som er givet i den danske Lov, der saa vidt jeg husker er den, som først egentlig har opstillet dette Begreb, og som bl. a. har givet Anledning til, at Videnskaben ogsaa har beskæftiget sig med dette Begreb, idet det har fremkaldt endogsaa en Doktordisputats, som den ærede